

ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНУ ДОХОДИ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

Розвиток ринкових стосунків в економіці України потребує перебудови основ економічних і облікових дисциплін, що склалися за період існування командно-адміністративної системи управління.

Будь-який бізнесмен знає, що головним в бізнесі є непохитне прагнення до виживання в умовах нестійкого зовнішнього середовища. Одним з чинників виживання і подальшого розширення своєї справи є вміння користуватися інформацією як про свою справу, так і про зовнішні чинники, прямо або що побічно впливають на справу.

Це розширює межі застосування фінансового обліку, з'являються нові його об'єкти, нові користувачі облікової інформації.

В наш час не має жодної організації чи підприємства, яке б не ставило на меті досягнути максимального прибутку і отримати дохід від своєї діяльності. Кожне підприємство створює всі можливі умови для економічно вигідної роботи, з метою отримати більший дохід і зменшити витрати.

Всі організації та підприємства, які існують в наш час, виробляють продукцію, надають послуги та роботи, створюють товари, які потім реалізуються на ринку збуту, після чого отримують дохід. Тому актуальність даної статті в даний час та і на протязі багатьох років має велике значення, через те що саме на це спрямована діяльність кожного підприємства.

Одним із важливих і принципових питань економічної діяльності є визначення терміна «доходи». Як економічна категорія, дохід в загальному розумінні означає потік грошових та інших надходжень за одиницю часу і складається з таких пофакторних елементів, як прибуток, заробітна плата, процент і рента.

Величина доходу впливає на показник прибутку, який є основним фінансовим показником діяльності підприємства. Прибуток – це економічна категорія, що визначається як різниця між загальною виручкою і загальними витратами, або різниця між доходами і собівартістю продукції. Виручка означає суму грошей, отриману від продажу продукції, виконаних робіт чи наданих послуг; розраховується способом множення ціни товару на кількість його реалізованих одиниць. Витрати – це сума спожитих на виробництво товарів, робіт і послуг факторів виробництва (ресурсів).

Окремі вчені в галузі економічної теорії дають різні тлумачення терміну «доходи»:

- доходи як певна кількість грошових коштів, матеріальних благ чи послуг, отриманих фізичною особою, підприємством чи економікою в цілому за певний проміжок часу;
- доходи – у широкому розумінні розглядають як грошові та натуральні надходження до суб'єктів господарського життя;
- доходи у вузькому значенні означають потік грошових надходжень за одиницю часу (годину, тиждень, місяць, рік);
- доходи в системі обліку визначають як різницю між виручкою від реалізації продукції, товарів, та надання послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут продукції;
- доходи, як політико-економічна категорія являє собою певну суму грошових коштів та матеріальних благ і послуг отриманих у процесі виконання економічних функцій домогосподарств, з приводу отримання яких виникають відносини приватної власності у всіх сферах суспільного відтворення.

В економічній теорії висвітлюють питання доходів споживчого призначення, доходів від власності, доходів підприємства і сімейних доходів.

Поняття «доходи», як широка економічна категорія досліджувалась протягом всієї історії становлення економіки.

Так поняття «доходи» досліджували різні вчені в різні періоди історії (табл. 1).

Таблиця 1

Погляди західних вчених різних років на поняття «доходи»

№ з/п	Автор	Визначення
1	А. Сміт (1723–1790 рр.)	Визначив види доходів: рента заробітна плата, прибуток. Дохід, як заробітна плата залежить від рівня національного багатства країни. Дохід, як прибуток на капітал визначається вартістю використаних на справу капіталу, і буває більшим або меншим залежно від розмірів цього капіталу.
2	Й.А. Шумпетер (1883–1950 рр.)	Дохід – це винагорода за нововведення. Його отримує той хто раніше за всіх використовує нововведення.
3	Дж.М. Кейнс (1883–1946 рр.)	Досліджував перерозподіл доходів в інтересах соціальної групи, які отримують найбільш низькі доходи.
4	М. Фрідмен (нар. у 1912 р.)	Створив концепцію перманентного доходу – це такий дохід, який споживач очікує отримувати протягом досить тривалого часу.

Отже, з табл. 1 ми бачимо, що поняття «дохід» досліджують ще з давніх давен. Кожний з вчених по різному трактує це поняття, обґрунтовуючи його доведення в своїх концепціях. Дещо по-іншому трактують термін «дохід» в обліковій системі.

В обліку дохід відображають, як збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу. Саме так і трактують це поняття більшість вчених, воно зазначене в П(С) БО 15 «Дохід» від 29 листопада 1999 р. №290. Трактуння цього поняття вченими в галузі обліку наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Визначення поняття дохід в фінансовому обліку

№ з/п	Автор	Визначення
1	Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Підр. для студентів економ. спец. вищ. навч. закладів – 6 те видання К.:А.С.К 2004 р	Доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників)
2	Кобилянська А. І. Фінансовий облік. Навч. пос. – К.: Знання 2004 р.	Дохід є надходженням економічних вигід, які виникають у результаті діяльності підприємства у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, послуг), гонорарів, відсотків, дивідендів, тощо.
3	Сопко В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000 р.	Дохід означає валовий приплив (надходження) економічної вигоди протягом звітного періоду, який виникає у процесі звичайної діяльності підприємства.
4	Гладких Т.В. Фінансовий облік. Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури 2007 р	Доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період.
5	Лишеленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Навч. посібник Київ: Вид – во «Центр учбової літератури» 2003 р.	Дохід визначається під час збільшення активу або зменшення зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Отже, з наведеної таблиці ми бачимо, що поняття «доходи» різні науковці однаково визначають, згідно з П(С) БО 15. При фінансовій оцінці доходу у фінансовому обліку визначають два підходи щодо визначення доходу: валовий та чистий.

Валовий дохід містить у собі економічну вигоду, яку підприємство одержало (або має одержати). Суми, які утримуються у формі податків (акцизний збір, податок на додану вартість тощо), не приносять економіч-

ної вигоди, тому вони виключаються з валового доходу та завершують процес формування чистого доходу.

Чистий дохід означає зменшений валовий дохід на економічні елементи, які визначені законодавчо. До чистого доходу не включають суми, які отримують від імені третьої сторони, податок на додану вартість; акциз; мито, будь-які надані торговельні знижки тощо.

Отже, справжнім доходом є чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), який розраховується шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів або податків з обороту та інших вирахувань з доходу.

Список використаної літератури:

1. Гладких Т.В. Фінансовий облік. – Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2007. – 480 с.
2. Коблянська О.І. Фінансовий облік: Навч. посіб. доп. і перер – К.: Знання, 2006. -473 с.
3. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник доп. і перер – Тернопіль: Карт бланш 2002 р. 628 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко Світлана Іванівна

*Грень Ольга,
студентка групи РКзм-51*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПРИБУТКУ ТА КОНЦЕПЦІЇ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Еволюція поглядів на сутність прибутку починається з часів виникнення меркантилізму, найвидатнішим представником якого в Англії був Т. Мен. Досліджуючи торговельний капітал, меркантилісти доходили висновків, що прибуток виникає у сфері обігу, а його безпосереднім джерелом є зовнішня торгівля. Вони стверджували, що прибуток утворюється у сфері обігу, і визначали його як різницю між продажною і покупною вартістю товару.

З виникненням у XVII ст. в Англії класичної школи політичної економії, засновником якої був Уільям Петті виникає твердження про «виробниче» походження прибутку, джерелом якого є не сфера обігу, а праця, виробництво. Виходячи з того, що робітник в процесі праці одержує не всю створену ним вартість, а лише мінімум засобів існування, Петті розглядає питання про додатковий продукт, який його власники обертають на